

Laholms kommuns policy mot korrupktion

Beslutad av:	Kommunfullmäktige den 26 januari 2016, § 11
Ansvar för revidering:	Kommunstyrelsen, kommunledningskontoret
Gäller för:	Förtroendevalda och anställda i Laholms kommun samt kommunens helägda bolag
Giltighetstid:	Tillsvidare
Ersätter:	Policy mot mutor och bestickning, antagen den 8 juni 2004, § 180

Innehållsförteckning

Bakgrund.....	3
Syfte.....	3
Tagande och givande av muta – vad säger lagen?.....	3
Gränsen mellan tillbörlig och otillbörlig förmån.....	3
Hur vi ska agera i olika situationer.....	4
Måltider.....	4
Kundträffar.....	5
Studieresor, kurser och konferenser.....	5
Gåvor.....	5
Gåvor och testamenten inom kommunens vård- omsorgsverksamhet.....	5
Tjänster.....	5
Rabatter och lån.....	6
Övriga erbjudanden, bonuspoäng.....	6
Andra intressekonflikter.....	6
Jäv.....	6
Medarbetares bissykor.....	6
Rutiner då korruptionsbrott misstänks eller upptäcks.....	6
Mottagningsfunktion.....	6

Policy mot korruption

Bakgrund

Laholms kommun är en stor arbetsgivare och tillsammans med de kommunala bolagen bedrivs verksamheter inom många områden. Som medarbetare eller förtroendevald kan du bli utsatt för påverkan av olika slag och det är viktigt att veta var gränsen går mellan en otillbörlig och en tillbörlig förmån.

För all offentlig verksamhet är demokrati, rättssäkerhet och effektivitet grundläggande värden. Det är viktigt att kommunens anställda och förtroendevalda inte missbrukar sin ställning och att integriteten inte behöver ifrågasättas. Korruption får inte förekomma, det är lätt att rasera förtroendet för verksamheten men svårt att bygga upp det igen.

Syfte

Syftet med denna policy är att tydliggöra gränsdragningen mellan tillbörlig och otillbörlig förmån för medarbetare och förtroendevalda i Laholms kommun och de kommunala bolagen. Policyn ska vara ett stöd för alla anställda och förtroendevalda och ska också tydliggöra för leverantörer vad som gäller i Laholms kommun.

Tagande och givande av muta – vad säger lagen?

Alla anställda och förtroendevalda i Laholms kommun och dess bolag omfattas av lagreglerna om tagande och givande av muta. Lagreglerna gäller både offentlig och privat verksamhet, kraven är dock högre på anställda och förtroendevalda inom offentlig verksamhet och korruptionsbrotten i offentlig verksamhet faller under allmänt åtal. Allmän åklagare har därför rätt och skyldighet att väcka åtal för sådant brott.

Korruptionsbrotten *tagande och givande av muta* regleras i 10 kap. brottsbalken (BrB).

Tagande av muta begås när en arbetstagare eller uppdragstagare för sin egen eller för någon annans räkning tar emot en muta eller annan otillbörlig förmån för sin tjänsteutövning. Att begära en muta eller att låta sig bli utlovad en muta är också ett brott. Något orsakssammanhang behöver inte finnas mellan förmånen och det sätt på vilket arbetstagaren utför sitt arbete (10 kap. 5 a § BrB).

Givande av muta är att lämna, utlova eller erbjuda en otillbörlig förmån till arbets- eller uppdragstagare. Att acceptera en begäran från en tjänsteman eller förtroendevald om att få en otillbörlig förmån är också givande av muta (10 kap. 5 b § BrB).

Vidare straffbeläggs *handel med inflytande* som är att ta emot, godta ett löfte om eller begära en otillbörlig förmån för att påverka annans beslut eller åtgärd vid myndighetsutövning eller offentlig upphandling. Likaså om man lämnar, utlovar eller erbjuder någon en otillbörlig förmån för att han eller hon ska påverka annans beslut eller åtgärd vid myndighetsutövning eller offentlig upphandling (10 kap. 5 d § BrB). Därigenom träffas bland annat det fallet att en närstående till en beslutsfattare tar emot en muta för att påverka honom eller henne i beslutsfattandet.

Gränsen mellan tillbörlig och otillbörlig förmån

Det finns inga beloppsgränser eller detaljerade regler för vad som utgör en muta. Gränsen mellan en tillbörlig och en otillbörlig förmån kan växla från tid till annan och mellan olika verksamhets-

områden. Särskilt höga krav ställs på anställda i den offentliga sektorn. Synnerligen strängt ser man på integritetskänsliga situationer såsom myndighetsutövning och offentlig upphandling.

En förmån kan vara otillbörlig även om den inte ges för att mottagaren ska handla på ett visst sätt. Den som är offentliganställd bör betrakta varje förmån som otillbörlig om den kan misstänkas påverka tjänsteutövningen.

Vid en domstolsprövning görs alltid en samlad bedömning av alla omständigheter som har betydelse i det enskilda fallet. Det hjälper inte att som mottagare kunna visa att man inte låtit sig påverkas av förmånen.

Frågor som du alltid bör ställa dig om du erbjuds något av en utomstående part är:

- Är detta en förmån?
- Varför erbjuds den mig?
- Finns det en koppling mellan förmånen och min tjänsteutövning?
- Hur är förmånen beskaffad och vad är den värd?
- Vilket inflytande har jag på min arbetsgivares relation med den som erbjuder förmånen?

Några typiska situationer där du bör tänka dig noga för är inför erbjudanden om gåvor, testamentsförordnanden, rabatter, provisioner, måltider, konferenser, resor, fritidserbjudanden, tjänster eller krediter, men även mer dolda förmåner som exempelvis inköp till ”självkostnadspris”.

Ett bra sätt att undvika svåra gränsdragningsproblem är att helt undvika att ta emot gåvor och förmåner.

Om du i ditt arbete upplever att du blir utsatt för försök till givande av muta ska du genast informera din chef. Du som är förtroendevald kan kontakta kommunjuristen. Du ska också tacka nej till en sådan förmån med hänvisning till denna policy.

Hur vi ska agera i olika situationer

I det följande ges några exempel på hur du som anställd eller förtroendevald bör agera i situationer där erbjudandet av en förmån bör hanteras med extra stor försiktighet.

Måltider

Vi låter oss inte bjudas på måltider av en leverantör eller arrangör om måltiden inte har ett naturligt samband med arbetet/uppdraget. Måltiden får alltså inte vara det primära syftet med sammankomsten. Måltiden får vara av typen normal arbetslunch, det vill säga ”dagens rätt” eller motsvarande. Måltiderna får inte förekomma för ofta. Att bli bjuden på alkohol till måltiden är alltid en otillbörlig förmån.

Det är aldrig tillåtet att låta sig bjudas i samband med en upphandling av vara eller tjänst, oavsett vilken roll du har i upphandlingsprocessen.

Kundträffar

Om ett företag som kommunen/bolaget handlar med bjuder på en kundträff med enklare måltid är det normalt tillåtet att delta om syftet med träffen är att utbyta information. Det är dock viktigt att huvudsyftet är just informationsutbytet, inte nöje, och träffen får inte vara lyxbetonad. Om vi måste resa eller bo på hotell för att delta i kundträffen bekostar kommunen/bolaget detta och står för uppehållet.

Studieresor, kurser och konferenser

Studieresor, kurser och konferenser som affärskontakter vill bjuda på tackar vi alltid nej till. Är det ett arrangemang som det är viktigt för oss att delta i för att vi ska kunna fullgöra våra arbetsuppgifter/uppdrag ska kommunen/bolaget stå för kostnaderna för resa och uppehälle.

Gåvor

I princip ska du aldrig ta emot gåvor från utomstående. Gåvor kan vara av många olika slag, inte bara presenter utan också t.ex. biljetter till idrotts- och underhållningsevenemang. Gåvor av obetydligt värde kan dock accepteras, också enklare uppvaktningar i samband med sjukdom, högtidsdagar och julhelg. Rena penninggåvor kan aldrig tas emot även om det skulle röra sig om små belopp.

Särskild restriktivitet gäller för den som arbetar inom kommunens myndighetsutövning, med upphandling eller med vård och omsorg.

Gåvor och testamenten inom kommunens vård- omsorgsverksamhet

För att förtroendet för kommunens hälso- och sjukvård och socialtjänst inte ska kunna ifrågasättas är det av yttersta vikt att du som anställd beaktar kravet på lika vård och rättigheter för alla utan att förvänta dig några särskilda förmåner för din tjänsteutövning.

Gåvor

Du får aldrig ta emot gåvor av en vårdtagare eller en anhörig om det kan ge upphov till misstanke om särbehandling av vårdtagaren. Penninggåvor ska aldrig accepteras även om det skulle röra sig om små belopp. Även när det gäller andra slags gåvor bör stor försiktighet iakttas och för gåvor med ett realiserbart värde som smycken, konstverk etc. gäller samma förhållningssätt som för penninggåvor.

Gåvor utan realiserbart ekonomiskt värde

Om en vårdtagare eller anhörig vill visa uppskattning genom att överlämna något utan egentligt ekonomiskt värde, t.ex. blommor eller choklad, kan detta accepteras. Däremot är det olämpligt att ta emot flera gåvor från en och samma person även om värdet av gåvorna är ringa.

Testamentariskt förordnande

Vårdpersonal får inte ta emot ett testamentariskt förordnande från en vårdtagare. Inte heller får personalen påverka en vårdtagare att upprätta ett testamente till förmån för någon annan.

Tjänster

En muta kan bestå i sidoleveranser av varor och tjänster från leverantör, t.ex. att få en tjänst utförd som exempelvis ombyggnad av hus. Det är särskilt viktigt att vara uppmärksam mot mutor från leverantörer när du som privatperson begär in offerter från företag som du samtidigt har en relation till i din tjänsteutövning.

Rabatter och lån

Anställda eller förtroendevalda får inte ta emot rabatter, följderbudanden eller lån som inte riktas till samtliga anställda och kan kopplas till den anställdes tjänsteutövning eller den förtroendevaldes uppdrag. Även om en anställd eller förtroendevald lärt känna en affärskontakt så väl att det blivit fråga om vänskap måste kravet på saklighet och opartiskhet upprätthållas. Detsamma gäller om en förtroendevald eller anställd anlitar en genom tjänsten upparbetad affärskontakt för att utföra tjänster eller köpa varor för privat bruk.

Övriga erbjudanden, bonuspoäng

Ibland förekommer det att anställda och förtroendevalda får erbjudanden i tjänsten/uppdraget om att fritt eller till subventionerat pris delta i olika evenemang på fritiden. Det kan vara en resa, lån av sportstuga/segelbåt eller aktiviteter som till exempel golftävlingar. Tacka alltid nej till sådana erbjudanden.

Personlig bonus som tjänas in vid tjänsteresa, t.ex. resepoäng, fribiljetter, gratisnätter på hotell och liknande får bara utnyttjas vid resor i tjänsten.

Andra intressekonflikter

Jäv

Grundläggande för medarbetare och förtroendevalda i Laholms kommun ska vara att tjänsteutövningen är saklig och objektiv. Släktskap, vänskap eller andra privata relationer ska inte påverka tjänsteutövningen. Därför finns i kommunallagen (6 kap. 24-27 §§) regler om jäv som anger när en anställd eller förtroendevald ska anses ha ett sådant intresse i ett ärende att hans eller hennes opartiskhet kan ifrågasättas. Den som är jävig får inte delta i handläggningen av ärendet. Reglerna gäller inte bara den som beslutar i ett ärende, utan gäller även den som bereder ett ärende. Det finns en skyldighet att självantmäla om man känner till någon omständighet som kan utgöra jäv. För de kommunala bolagen gäller aktiebolagslagens regler om jäv.

Medarbetares bisysslor

För att motverka intressekonflikter i anställningen finns regler för kommunens anställda om bisysslor i kollektivavtalet Allmänna bestämmelser (3 kap. § 8) och i lagen (1994:260) om offentlig anställning (7-7 c §§).

Rutiner då korruptionsbrott misstänks eller upptäcks

Om du har frågor om vad som är en otillbörlig förmån eller gåva eller har fått ett erbjudande av någon utomstående ska du ta upp detta med din närmaste chef, som därefter kan föreslå åtgärder.

Misstänker du som anställd att någon inom kommunen eller kommunens bolag är utsatt för eller har tackat ja till muta ska du i första hand anmäla detta till din närmaste chef eller dennes chef. Är du förtroendevald och misstänker att en kollega är utsatt för eller tackat ja till muta kan du kontakta mottagningsfunktionen som kan ge råd hur du ska agera (se nedan).

Mottagningsfunktion

När de normala interna kanalerna av någon anledning inte är möjliga eller lämpliga att använda kan medarbetare och förtroendevalda anmäla allvarliga oegentligheter till en intern mottagningsfunktion. Allvarliga oegentligheter definieras som brott i tjänsten som kan medföra fängelse, exempelvis mutbrott och annan ekonomisk brottslighet.

Vidare finns alltid möjligheten för medarbetare och förtroendevalda som misstänker oegentligheter att vända sig till polis och åklagare.

Mottagningsfunktionens uppgift är utreda om framförda misstankar är befogade och om grund finns för polisanmälan. Mottagningsfunktionen består av kommunchefen och kommunjuristen samt, då anmälan avser kommunens bolag, VD.

Anmälan görs till mottagningsfunktionen via e-post internutredning@laholm.se. Samtliga anmälningar diarieförs. Kommunjuristen kan också ge vägledning innan en anmälan görs och registreras ifall du som uppgiftslämnare är osäker på hur du ska agera.

Såväl uppgifterna som identiteten på uppgiftslämnaren omfattas av reglerna om offentlighet och sekretess och ett utlämnande måste prövas i varje enskilt fall i enlighet med reglerna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Kommunen kan inte garantera att en uppgiftslämnare förblir anonym.